



Klaas Bijlsma van de Bildtse Energiecoöperatie op een dak met zonnepanelen in Nij Altoenae. FOTO CATRINUS VAN DER VEEN

Goede zaken met zonnedaken

De hoge stroomprijs betekent goed nieuws voor lokale energiecoöperaties. Collectieve zonnedaken vormen „een gouden handel”. De opbrengsten moeten worden ingezet voor verduurzaming en leefbaarheid in wijken en dorpen.

ANNE ROEL VAN DER MEER

Het voelt dubbel, zegt Klaas Bijlsma. Hij weet dat heel veel gezinnen in de knel komen door de torenhoge prijzen voor energie, hij beseft dat steeds meer mensen pijn voelen in de huishoudportemonnee. De zorgen zijn groot. „Maar als lokale energiecoöperatie zitten wij aan de andere kant”, zegt hij. „Het klinkt wrang en dat is het ook, maar voor ons zijn die hoge prijzen goed nieuws.”

Bijlsma is als bestuurslid van de Bildtse Energiecoöperatie (BEC) verantwoordelijk voor de totstandkoming van collectieve zonnedaken, ofwel daken van (boeren)bedrijven die vol worden gelegd met panelen. Daarvan zijn er in het voormalige gebied van het Bildt en er net buiten nu acht. Er liggen opgeteld 1860 panelen op. In heel Friesland zijn volgens Bijlsma nu zo’n 80 coöperatieve zonnedaken.

Het werkt zo: een lid van de coöperatie legt geld in, wordt mede-eigenaar van de zonnepanelen en krijgt rente uitgekeerd. De coöperatie verkoopt de stroom aan een energieleverancier. Die prijs wordt in

principe aangevuld vanuit een landelijke subsidiepot, tot 12,4 cent per kilowattuur voor projecten die dit jaar een tegemoetkoming toegewezen hebben gekregen. Vorig jaar was dit 14,6 cent.

„Met die bedragen hielden we rekening bij het maken van de begroting”, zegt Bijlsma. Omdat de stroomprijs nu veel hoger is, is er geen subsidie nodig. „Wij verkopen onze elektriciteit momenteel voor zo’n 30 cent per kilowattuur aan een energieleverancier. Dat bedrag krijg je niet overal. We hebben het goed uitgezocht.”

De meerprijs is „goed nieuws voor de lokale gemeenschap”, vertelt hij. Het geld dat na aftrek van alle kosten overblijft, moet volgens de statuten van energiecoöperaties worden besteed aan projecten of initiatieven die verduurzaming en leefbaarheid in de directe omgeving ten goede komen.

„De manier waarop dat gebeurt, bepalen de leden”, zegt Bijlsma. „Ook bij ons. Omdat we veel meer inkomsten hebben, kunnen we nu ook meer doen. Alleen al bij het laatste dak dat we hebben gerealiseerd, in Minnertsgr, is de opbrengst zo’n

27.000 euro in plaats van de vooraf berekende 13.000 euro per jaar.”

Bij de Bildtse Energiecoöperatie willen ze zo snel mogelijk meer collectieve zonnedaken. „Ook om de energietransitie te versnellen. Omdat we meer geld krijgen voor de stroom, hoeven we minder te lenen om de installaties aan te schaffen.”

‘Het klinkt wrang en dat is het ook, maar voor ons zijn die hoge prijzen goed nieuws’

Wat nu ook sneller en makkelijker kan, zegt Bijlsma: met een lening helpen om bijvoorbeeld het dorps-huis van Nij Altoenae te verduurzamen. „Daardoor krijgt het dorps-huis veel lagere energielasten en met de besparing kunnen ze de coöperatie terugbetalen. We zijn een soort buurtbedrijf.” Ook een idee: het inrichten van een energieloket, waar bewoners met hun vragen terecht kunnen.

In het dagelijks leven is Bijlsma projectleider bij Buurkracht. Dat is een landelijke stichting die werkt voor gemeenten, provincies en coöperaties, met als doel om „buurten en dorpen veiliger, mooier en beter te maken”. Daardoor weet hij ook wat er op andere plekken speelt.

Zo assisteerde hij ook Duurzaam Wergea, de coöperatie die in 2020 een eerste zonnedak verwelkomde en in mei van dit jaar een tweede. Het dorp heeft nu 590 ‘gemeenschapspanelen’ en die hadden er niet op een beter moment kunnen liggen, zegt Daan Borjeson van de coöperatie. „Het is gouden handel.”

Leden van Duurzaam Wergea betalen 100 euro voor een zogeheten ‘sinneficaat’ en worden daarmee mede-eigenaar van een zonnedak-deel. Het levert in Wergea een jaarlijkse rente op van 2,5 procent. „Beide zonneprojecten zijn volledig door de inwoners van het dorp gefinancierd. Het draagvlak is dus groot en de opbrengst gaat dus niet naar commerciële bedrijven of financiële instellingen.”

Voor de panelen op het ene dak krijgt Duurzaam Wergea een vast tarief van 35 cent per kilowattuur,

voor de exemplaren op het andere geldt een prijs die per dag verschilt. „We zaten vorige week op een gegeven moment op 60 cent. De geldstroom komt nu echt op gang. We hebben een aparte commissie in het leven geroepen die oordeelt over subsidieaanvragen die Wergeasters bij ons kunnen indienen.”

Verder denken ze in Wergea over de besteding van het geld nog hard na. Misschien, denkt Borjeson, kunnen minimegezinnen worden geholpen en wellicht is het mogelijk om de gloeilampen die de straten sieren tijdens de merke te vervangen door led-exemplaren. Zeker is het allemaal nog niet.

„We zijn wel concreet bezig met een volgend groot zonne-energieproject, op de voormalige Frico-fabriek”, vertelt Borjeson. „Op het dak kunnen maximaal 3300 panelen. We verkennen nu de mogelijkheden met de tien ondernemers die in het gebouw zitten.”

Er zou een forse investering van op z’n hoogst 1 miljoen euro nodig zijn van de bedrijven en de coöperatie, aldus Borjeson, „maar met de huidige stroomprijzen verdient je dat snel terug.”